Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0224

Zhoršujúca sa situácia politických väzňov v Bielorusku, najmä prípad Aliaksandry Pulinovičovej

Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. júna 2026 o zhoršujúcej sa situácii politických väzňov v Bielorusku, najmä o prípade Aliaksandry Pulinovičovej (2026/2766(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Bielorusku,

– so zreteľom na článok 150 ods. 5 a článok 136 ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže v januári 2024 bola 16-ročná Aliaksandra Pulinovičová zadržaná v prípade „Black Nightingales“, v ktorom išlo o grafiti s nesúhlasným prejavom voči ruskej útočnej vojne proti Ukrajine, bola umiestnená do cely disciplinárnych trestov a bola jej odopretá právna obhajoba a rodičovská podpora; keďže bola odsúdená na viac ako 10 rokov odňatia slobody v neverejnom konaní a následne zaradená na „zoznam teroristov“;

B. keďže Pulinovičovej prípad ukazuje, že bieloruské orgány využívajú protiteroristické právne predpisy na kriminalizáciu mladých ľudí z politických dôvodov;

C. keďže Lukašenkov režim systematicky utláča politických oponentov, obhajcov ľudských práv, novinárov, odborárov, študentov, národnostné menšiny a občanov uplatňujúcich svoje základné slobody; keďže stále je svojvoľne a v neľudských podmienkach zadržiavaných 853 politických väzňov;

D. keďže prípady Dzianisa Ivashyna, Pavla Belavusa, Ihara Alinevicha, Volhy Mayoravovej, Aleny Lazarchykovej, Aliaksandra Frantskevicha, Viktara Snehura, Eduarda Babaryku, Mikalaja Autuchovicha, Uladzimira Hundara, Iryny Melkherovej, členov rodín Rezanovicha a Karsakoua, Stsiapana Latypaua, Viachaslaua Areshku a mnohých ďalších poukazujú na vážne zhoršenie zdravia a ničivé dôsledky neľudských väzenských podmienok, dlhotrvajúcu izoláciu a

odopieranie primeranej zdravotnej starostlivosti;

E. keďže článok 411 trestného zákona Bieloruska sa systematicky používa proti politickým väzňom na svojvoľné predlžovanie ich väzby na základe vykonštruovaných disciplinárnych priestupkov, čím sa vytvára mechanizmus neobmedzeného zadržiavania a nátlaku; keďže od roku 2020 bolo na základe tohto ustanovenia odsúdených viac ako 80 politických väzňov, pričom niektorí z nich boli odsúdení opakovane; keďže článok 411 sa používa na vydieranie zadržaných osôb, núti ich žiadať režim o milosť, zúčastňovať sa na propagandistických činnostiach alebo spolupracovať s orgánmi a stal sa nástrojom psychického mučenia a politickej represie;

1. požaduje okamžité a bezpodmienečné prepustenie Pulinovičovej a všetkých politických väzňov, ich úplnú rehabilitáciu a úplné obnovenie ich práv; opakuje svoju neochvejnú solidaritu so všetkými politickými väzňami a ich rodinami;

2. naliehavo vyzýva orgány, aby ukončili všetky formy zlého zaobchádzania s politickými väzňami, zadržiavania v izolácii, odopierania lekárskej starostlivosti a prístupu k právnikom a rodinným príslušníkom a nútenej práce a aby vyšetrili prípady úmrtia vo väzbe a obvinenia z mučenia;

3. dôrazne odsudzuje politicky motivované stíhanie Bielorusov, najmä väznenie maloletých osôb, ako je Pulinovičová; odsudzuje zneužívanie protiteroristických a protiextrémistických právnych predpisov na kriminalizáciu protivojnových prejavov, nesúhlasných prejavov mladých ľudí a solidarity s Ukrajinou a na potláčanie pokojného disentu vrátane prísnych obvinení proti mladým ľuďom s cieľom zastrašiť ich; žiada, aby sa zrušili zoznamy teroristov a extrémistov; naliehavo vyzýva bieloruské orgány, aby dodržiavali Dohovor OSN o právach dieťaťa;

4. odsudzuje systematické zneužívanie článku 411 trestného zákona Bieloruska ako nástroja politického prenasledovania a svojvoľného predlžovania trestu; vyzýva na jeho okamžité zrušenie; požaduje prepustenie a úplnú právnu rehabilitáciu všetkých osôb odsúdených podľa tohto ustanovenia; vyjadruje hlboké znepokojenie nad osudom približne 50 politických väzňov, ktorí sú naďalej väznení podľa článku 411 a ktorých životy a zdravie sú vážne ohrozené v dôsledku dlhodobého zadržiavania, samoväzby a iných foriem neľudského a ponižujúceho zaobchádzania;

5. berie na vedomie úsilie USA o zabezpečenie prepustenia politických väzňov; zdôrazňuje však, že prepustenie väzňov je motivované obavami režimu o hospodárske prežitie a nie je spojené s politickou transformáciou alebo reformou, ktorá by odôvodňovala normalizáciu vzťahov; trvá na tom, že predpokladom politického dialógu a hospodárskej spolupráce je aj naďalej prepustenie všetkých

politických väzňov a ukončenie represií; požaduje ukončenie nútenej deportácie prepustených politických väzňov a represií voči ich príbuzným;

6. naliehavo vyzýva EÚ, jej členské štáty a medzinárodných partnerov, aby zintenzívnili úsilie o zabezpečenie prepustenia všetkých politických väzňov, predvolali veľvyslancov režimu s cieľom určiť stav a miesto pobytu väzňov, monitorovali prípady politických väzňov, udelili im humanitárne víza a zabezpečili rehabilitáciu a praktickú a finančnú podporu;

7. vyzýva Radu, aby rozšírila, posilnila a prísne presadzovala cielené sankcie voči všetkým osobám a subjektom zodpovedným za politicky motivované stíhanie, represie a mučenie;

8. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby podporovali dokumentovanie zločinov spáchaných Lukašenkovým režimom, a to aj na úrovni OSN, a aby ďalej vyvodzovali zodpovednosť prostredníctvom medzinárodných mechanizmov vrátane postúpenia veci medzinárodnému trestnému súdu Litvou a vyšetrovaní a vnútroštátnych konaní založených na extrateritoriálnej a univerzálnej jurisdikcii;

9. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie PK/VP, Rade, Komisii, vysokému komisárovi OSN pre ľudské práva a de facto orgánom Bieloruska.